

1. LIČNI PODACI

	a. IME I PREZIME Senada Užičanin
	d. E-MAIL ADRESA senada.uzicanin@hotmail.com
	e. ZVANJE Prof. bosanskog jezika i književnosti

2. RADNO MJESTO

a. Naziv ustanove:	JUMS Elektrotehnička škola Tuzla
b. Adresa:	Muhameda Hevajja Uskufija 2, Tuzla 75000
c. Telefon:	+ 387 35 281 167
d. Posao koji obavljate:	Trenutno zaposlena u JUMS Elektrotehnička škola Tuzla (po okončanoj konkursnoj porceduri za prijem nastavnika i stručnih saradnika za školsku 2020/2021. godine) na poslovima prof. B/H/S jezika i književnosti
e. Razred ili uzrast djece sa kojom radite:	I, II, IV razred srednje škole
f. Godine staža:	6

3. MOJA PEDAGOŠKA UVJERENJA

Dramski odgoj kao specifičan način podučavanja djece i mladih i "odgoja za život" potiče učenike na dramsku aktivnost, razvija njihove kognitivne sposobnosti, doprinosi jačanju samopouzdanja i emocionalnog oslobađanja, naročito kod introvertnog tipa učenika te razvija govorne i izražajne vještine stavljajući u fokus i govor tijela. Nastavna praksa dramAArt usmjerena na izučavanje jezika i književnosti kroz niz kreativnih tehnika i metoda, nastoji obrazovni proces prilagoditi potrebama učenika. Primjena dramskih metoda i tehnika u radu pokazuje pozitivne efekte u savladavanju pojedinih nastavnih oblasti, naročito prilikom interpretacije književnog umjetničkog teksta pri čemu se informacije o nastavnom sadržaju na osnovu iskustvenog učenja kod učenika povezuju u jedinstvenu cjelinu. Nastavni sadržaj u ovoj nastavnoj praksi postaje tek medij pomoću kojeg učenik stiče emocionalno, čulno i intelektualno iskustvo koje je preteča adekvatnog odgovora i snalaženja u različitim životnim situacijama. Dramske tehnike primijenjene u obradi nastavnih jedinki u mnogome definišu način na koji se obrađuje lektirni sadržaj, zavisno od dijahronijskog ili sinhronijskog presjeka književnosti te izdvojenog trenutka u toku dramske radnje. Obrazovanje u doba pandemije izazov je za nastavno osoblje, stoga iziskuje stavljanje u upotrebu svih kreativnih mehanizama koji će na adekvatan način upotpuniti nastavni proces i motivisati učenike na aktivnost. Imajući u vidu psihološke posljedice socijalne distance i izolacije na djecu i mlade, drama u obrazovanju pored kreativnih i umjetničkih, ostavljuje i funkcije psiho-emocionalnog sazrijevanja pojedinca i prevazilaženja stresnih situacija kroz dramsku aktivnost. Nastavna praksa, koju sam

imenovala dramAArt, ispunjava sve navedene obrasce podučavanja i otvara prostor za učenikov kreativni izričaj i kritičko mišljenje. Moja pedagoška uvjerenja, bazirana na iskustvu u radu sa djecom i mladima, podrazumijevaju primjenu inovativnih dramskih metoda i tehnika proizašlih iz potrebe učenika da odgovori kreativnim izazovima, kao i rada sa djecom sa poteškoćama u razvoju. Dramski odgoj kao jedna od savremenih metoda potiče unutarnje aktivnosti učenika da kroz "proživljeno iskustvo" i estetski doživljaj književnog djela osnaži vlastite kreativne resurse bilo da se radi o javnom nastupu, prezentacijskim vještinama ili pak nekom traumatičnom iskustvu sublimiranom kroz dramu i ima vlastiti uvid u emocionalne doživljaje te shodno interakciji dođe i do određenih rješenja ili prevazilaženja sporadičnih konflikata u porodici/razredu. Kroz lik koji tumači, učenik će spontano premostiti negativne emocije, razviti samokontrolu te iskazati kritički stav. Stoga, smatram da drama u nastavi, u doba pandemije, ima višestruke benefite počevši od povoljnog utjecaja na emocionalni, moralni, intelektualni razvoj djece i mladih do obrazovne funkcije koju ostvaruje u analitičkom pristupu književnom umjetničkom tekstu kao i oslobađanju od neminovno akumuliranih stresogenih faktora kojima smo svakodnevno izloženi. U ovoj nastavnoj praksi prikazat ću inovativne dramske tehnike koje su nastale iz potrebe da oblike rada prilagodimo epidemiološkim mjerama, a ne zanemarimo one kreativne, spoznajne i intelektualne funkcije bitne za razvoj zdrave ličnosti. Naročito je važno istaći da nastavna praksa dramAArt može odoljeti i izazovima online nastave te primjeni tehnoloških dostignuća i njihove prilagodbe dramskim zahtjevima, što će biti naglašano u prilogima ovog rada.

Smatram da obrazovanje u doba pandemije zahtijeva inovativne nastavne prakse koje će osnažiti pojedinca i premostiti aktuelne prepreke kada je u pitanju pristup odgoju i obrazovanju djece i mladih. Navedenom nastavnom praksom želim teoretski i praktično prezentovati inovativne dramske metode i tehnike rada u svrhu jačanja ličnosti pojedinca i nepremostive fizičke barijere zamijeniti kreativnim izrazom koji ne poznaje granice.

4. INOVATIVNA PRAKSA

NASLOV/NAZIV:

dramAArt

<p>KRATAK OPIS PRAKSE (do 200 riječi - jedan paragraf):</p>	<p>Savremena nastava, naročito aktuelni kombinovani oblik nastave, zahtijeva inovativnu nastavnu praksu baziranu na primjeni postojećih ili razvoju novih metoda učenja. Drama u obrazovanju predstavlja postupak u radu sa djecom i mladima i doprinosi kreativnom sticanju znanja, razvoju ličnosti i kritičkog mišljenja. Ovaj metod je naročito primjenjiv u nastavi u doba pandemije jer je učenik u centru nastavne aktivnosti i čini da se učenik oslobodi stresogenih faktora kako na časovima redovne, tako i online nastave. Metod koji primjenjujem u radu, imenovan kao dramAArt, podrazumijeva aktivno učešće učenika u procesu konstruisanja znanja (inscenacija, aktivna percepcija, refleksija o postignutim efektima) usmjerava ih kroz kreativni dramski proces da lakše steknu znanje iz književnosti fokusirajući se na svakog učenika pojedinačno kao i rad u grupi, podstičući uporedo i timski duh neophodan za buduće saradničke odnose. "Drama se danas ocjenjuje kao učinkovita i vrijedna strategija poučavanja zato što uključuje reflektivno, konstruktivno i aktivno učenje te pospješuje razvoj vještine usmenog izražavanja u kontekstu formalnog poučavanja..." (Ashton-Hay, 2005)</p> <p>Primjena dramAArt metoda zahtijeva konkretizaciju postavljenih zadataka (kada je u pitanju scensko uprizorenje književnog umjetničkog teksta predviđenog NPP, jasnu podjelu zadataka, kreativnu slobodu i uspješno korištenje savremenih tehnologija/online nastava) te specifične ciljeve (originalni dramski predložak za predstavu).</p>
<p>KATEGORIJA (Molim Vas da označite odgovarajuću kategoriju)</p>	<p>KATEGORIJA 4: Predmetni/e nastavnici/e u srednjim školama</p>

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA (Šta je prethodilo opisanoj praksi; kako je i zašto došlo do primjene opisane prakse?)

U 21. vijeku, naročito tokom globalne pandemije, odgoj i obrazovanje djece i mladih predstavlja izazov za nastavno osoblje i cjelokupan sistem obrazovanja. Tragajući za inovativnim metodama odgoja i obrazovanja koje će psihološki osnažiti učenike na način da svako dijete prevlada vlastite slabosti uzrokovane socijalnom distancom i specifičnim konsekvencama ove pošasti, mišljenja sam da nastavna praksa dramAArt u obrazovanju može u znatnoj mjeri izgraditi samopouzdanje kod učenika i "virtuelno/online" ojačati timski rad te osposobiti učenika da adekvatno odgovori izazovima savremenog društva. Inovativna nastavna praksa, bazirana na primjeni dramskih tehnika i metoda u obrazovanju, potiče kod učenika komunikacijske vještine (budući da Modul 1 u prvom razredu srednjoškolskog obrazovanja obuhvata nastavnu oblast –Uvod u komunikaciju), doprinosi kognitivnom razvoju i emocionalnoj inteligenciji te razvoju kritičkog mišljenja i jačanju timskog rada (kombinovani tip nastave po grupama redovna/online nastava), a naročito potiče motivaciju koja je u posljednje vrijeme latentna i ovisi o inovativnim metodama koje imaju za cilj da nastavno gradivo prilagode potrebama učenika i podstaknu njihove sazajne procese.

U namjeri da u nastavu uvedem inovativne metode i tehnike rada, a na osnovu dugogodišnjeg iskustava stečenog u okviru dramskog studija te brojnih radionica, učešća na dramskim festivalima i edukacija iz oblasti dramskog stvaralaštva, odlučila sam da bazično znanje i vještine te originalne kreativne ideje primijenim u obrazovnom procesu. Kroz primjenu savremenih metoda učenja i dramske pedagogije nastojim poboljšati kvalitet stečenog znanja i razviti kod učenika kreativni potencijal i vještine koje će primjenjivati u svim fazama budućeg obrazovanja.

Na osnovu dosadašnjih postignutih rezultata u radu sa djecom i mladima na dramskim festivalima te iskazanoj potrebi učenika uključenih u dramske aktivnosti za primjenom nastavne prakse dramAArt, a koja podrazumijeva elemente verbalne i neverbalne komunikacije, tvrdim da su učenici osposobljeni da implementiraju dramski odgoj u svim sferama društvenog života.

Savremeni izazovi obrazovanja otvaraju nova poglavlja realizacije nastavnog procesa pri čemu online nastava nije umanjila značaj primjene dramAArt nastavne prakse, nego drama u obrazovanju zahtijeva prilagodbu i iznalaženje novih strategija i primjenu inovativnih dramskih tehnika i metoda odabranih po mjeri učeničkih dostignuća.

CILJ I ŽELJENI ISHODI *(sa kakvim ciljem ste realizovali navedenu praksu; šta ste željeli postići)*

U odgojno-obrazovnom sistemu dramski odgoj kao specifičan model podučavanja mladih ima primarnu ulogu u psiho-emocionalnom razvoju djece i mladih. Pri tome nastavna praksa dramAArt nije sama sebi svrha, nego čini spoj metoda i tehnika primijenjenih u nastavnom procesu, a koje pomažu kognitivnom, odgojnom i funkcionalnom razvoju učenika. Savremena nastava jezika i književnosti treba biti u direktnoj vezi sa dramskim odgojem jer isključivo multidisciplinarni pristup obrazovanju pospješuje učenikove spozajne funkcije.

Osnovni cilj nastavne prakse dramAArt u nastavi je praktično osposobljavanje učenika za sticanje komunikacijskih vještina, razvijanje senzibiliteta za govor tijela, učenikove individualnosti te oslobađanje kreativnog potencijala.

Osnovni zadatak i cilj navedene nastavne prakse ne odnosi se isključivo na umjetničku dimenziju, nego predstavlja bitan faktor psihofizičkog razvoja djeteta.

Primarni cilj nastavne prakse dramAArt je da učenik stekne određena znanja i vještine kroz navedene aktivnosti prilikom interpretacije književnih umjetničkih djela i razvije sposobnost aktivnog slušanja neophodnog za kreiranje različitih dramskih situacija prilagođenih tipu časa.

Specifične obrazovne ciljeve, koji su ostvareni ovom nastavnom praksom, čini sveobuhvatno analiziranje književnih tema, kao i istraživanje aktualnih društvenih pitanja koja mogu biti predmet učenikovog interesovanja. Indirektni cilj primjene nastavne prakse dramAArt je oslobađanje kreativnog potencijala kod učenika, kao i terapeutsko dejstvo izraženo u vidu prevazilaženja određenih stresnih situacija i izgradnje samopouzdanja te podizanje kulturne svijesti pojedinca o prihvatanju drugog/drugačijeg čime se ujedno prevenira i vršnjačko nasilje.

Primjena dramAArt prakse u nastavi ogleđa se u afirmaciji čitalačke kulture mladih u obradi lektirnih naslova, a njen cilj je učiniti književni sadržaj na zanimljiv način dostupnim učenicima kroz različite dramske efekte koji pospješuju stepen čitanja i razumijevanja književnog djela. Pri tome doprinosi razvijanju kulture izražavanja, kritičkog mišljenja i samosvijesti pojedinca. Obnašajući prvenstveno višetruku obrazovnu ulogu dramAArt ostvaruje odgojno-obrazovne ciljeve, a sve u svrhu sticanja znanja o teoriji književnosti, historiji književnosti i književnoj kritici.

U domenu obrazovnih ciljeva dramAArt omogućava učeniku da razumije prethodno usvojeni nastavni sadržaj, stekne znanje o historijatu razvoja drame, objasni osnovne pojmove i termine, navede i objasni osnovne kriterije dramskog odgoja uzrokovanog vježbama za koncentraciju, aktivno slušanje, timski rad, rukovanje pozorišnom maskom te tumačenjem likova.

Željeni ishodi učenja u oblasti književnosti podrazumijevaju da učenici ovim načinom rada mogu da utvrde razliku između dramskih oblika, prepoznaju elemente dramskog sukoba, uoče kompoziciju dramskog djela, usvoje dramske termine te iznesu kritički stav o književnom djelu ili dramskom predlošku.

Željeni ishod primjene nastavne prakse dramAArt prvenstveno je psihološki ojačati učenika kako bi prevladao vlastite slabosti i izgradio samopouzdanje pa iz toga slijedi da ova nastavna praksa predstavlja i bitnu ulogu u odgoju i obrazovanju djece i mladih. Samopouzdanje koje učenici steknu kroz nastavni proces pozitivno utječe na njihov lični razvoj, ali značajno je i za njihovo zalaganje u društvenoj zajednici.

Primjenom ovog načina obrazovanja, odgojno-obrazovni ishodi ogledaju se u osmišljavanju igrokaza/pozorišne predstave, izvedbenim pripremama, scenskom uprizorenju proznog/poetskog sadržaja predviđenog NPP što je u direktnoj unutarpredmetnoj korelaciji nastave jezika i književnosti te učešću na dramskim festivalima.

Nastavna praksa dramAArt ima za cilj postići razvoj kreativnog/stvaralačkog mišljenja kod učenika te osloboditi njihov kreativni potencijal i poboljšati komunikacijske vještine. Učenik će nakon realizovanih nastavnih aktivnosti razviti osobine u domenu socijalizacije, kognitivnog i emocionalnog razvoja ličnosti. Željeni ishodi ove nastavne prakse odnose se na razvijanje imaginacije, koncentracije, usvajanje estetskih vrijednosti, tolerancije prema drugom/drugačijem, kreativnog stvaralaštva te izražavanja emocija kod učenika koji su učestvovali u navedenim aktivnostima. Učenici pri tome treba da prepoznaju nastavno gradivo koje im je zanimljivo za analitički pristup (lektirni sadržaj) kroz dramske tehnike korištene u nastavnoj praksi dramAArt te se motivišu za realizaciju utvrđenih dramskih zadataka.

Željeni ishodi ogledaju se također u saradnji sa školama na lokanom nivou u vidu razmjene znanja i iskustava iz oblasti dramskog odgoja i njegove primjene u nastavnom procesu te saradnjom sa lokalnom zajednicom u vidu (zajedničko obilježavanje značajnih datuma predviđenih GPR) i nevladinim organizacijama s ciljem promovisanja učeničkih postignuća.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE (*Opis postupaka i koraka u realizaciji. U tekstu naznačite naziv i broj priloga koji se odnosi na taj segment/fazu realizacije.*)

Realizacija nastavne prakse dramArt zasnovana je na osmišljavanju različitih dramskih tehnika i metoda koje doprinose motivaciji učenika za aktivno učešće u nastavi.

I faza-Verbalna i neverbalna dramska aktivnost

Prva faza podrazumijeva uvod u svijet dramskog odgoja te poticanje verbalnog i neverbalnog govora kod učenika, oslobađanje u govoru pred javni nastup te stavljanje tijela i glasa u fokus podučavanja. Pri tome, akcentat je stavljen na razvoj individualnih sposobnosti i vještina: imaginacije, govora i promatranja. Širok je dijapazon ciljeva koji se mogu ostvariti u ovoj fazi nastavnog procesa, a postižu se primjenom različitih elemenata drame.

Ova faza naročito je bitna za kritičko promišljanje te spregu tijela i glasa. Jedan segment podučavanja podrazumijeva i aktivno slušanje koje je potrebno aktualizirati radioničarskim oblikom rada jer "priroda je dala čovjeku jedan jezik, ali dva uha, da bi dva puta više slušao nego govorio"-Epiktet. U prvoj fazi učenici se susreću sa dramom u obrazovanju pa je neophodno razviti kod njih određene vještine bitne za oslobađanje kreativnog potencijala. Stoga je potrebno kod učenika znatno razviti čula primjenom dramskih tehnika zvukovne slike, kao i čulo dodira koje stavljaju u funkciju modeliranjem/izradom pozorišne maske. Sve navedene tehnike, kao i tehnika "zamrznute slike" su predradnje za postavljanje scena u prostoru i moguće ih je primijeniti u okviru nastavnih jedinica previđenih NPP. U prilogu dostavljam fotografije. (SenadaUzicanin_prilog01).

Faza verbalne i neverbalne dramske aktivnosti naročito je bitna za izgradnju međuljudskih odnosa jer učenici stiču znanje o načinima na koje mogu rješavati konflikte u realnom svijetu, lične i društvene prepreke te prevazići predrasude. Prva faza zasnovana je na govornim vježbama te korištenju tijela kao instrumenta govornog izražavanja, u svrhu funkcionalnog snalaženja u vremenu i prostoru.

II faza-Scenska nadogradnja književnog teksta

Druga faza podrazumijeva stvaralačku aktivnost učenika usmjerenu na scensko uprizorenje proznog/poetskog umjetničkog teksta. Ova faza se odnosi na dramatizaciju proznog teksta ili pisanje originalnog dramskog predloška. Naročito je važno obratiti pažnju na motivisanost učenika i istrajnost ka ciljevima. Scenska nadogradnja književnog teksta podrazumijeva uključivanje učenika u dramske i likovne efekte koji doprinose vizuelnom identitetu učeničkih kreativnih uradaka-(Pri otvaranju izložbe ilustracija u Parizu, Dalí e u Dnevniku Genija napisao:

„Kada su me pitali zašto sam naslikao pakao svijetlim bojama, odgovorio sam kako su romantičarski slikari počinili sramotnu grešku uvjeravajući nas kako je pakao mračan poput ugljenokopa Gustava Dorea. Dantegov pakao obasjan je suncem ... hiperestetičnost dvoje ljudi koji se međusobno proždiru u mojim se ilustracijama može promatrati po prvi puta, pod jasnim danjim svjetlom. To je svjetlost koja je obuzeta mističnim i amonijskim oduševljenjem“) što dodatno pobuđuje maštu učenika za različite percepcije književnog djela. U prilogu dostavljam skicu kostima za lik Beatrice-"Pakao" Dante Aligijeri (učenički rad). (SenadaUzicanin_prilog02).

Druga faza se odnosi na izradu jednostavnih scenografskih i kostimografskih rješenja kao i idejna oblikovanja rekvizita koji će biti korišteni za unaprijed planirane dramske aktivnosti.

U ovoj fazi dolazi naročito do izražaja kreativnost učenika u odabiru materijala i načina izrade rekvizite kao što je u prilogima vidljivo (Ahilov štit i koplje-obrada nastavne jedinice "Ilijada", pozorišna maska, stećak "Mak Dizdar-poezija/izbor). (SenadaUzicanin_prilog03).

III faza-Predstava/igrokaz

Treća faza podrazumijeva sklapanje svih prethodnih faza u jednu dramsku cjelinu. PPT-prezentacijom potrebno je učenike uvesti u svijet dramske umjetnosti prikazujući fragmente pozorišnih predstava sa posebnim akcentom na dijalošku formu, instrumental kao kreativni i auditivni poticaj, animaciju pozorišne maske te ulogu naratora u uvodnim scenama. Učenici su u ovoj fazi aktivni subjekti nastave koji slušaju, čitaju, stvaralački se izražavaju i predlažu kreativna rješenja za scensko uprizorenje književnog teksta ili originalnog dramskog predloška.

Cilj ove faze je priprema predstave/igrokaza za dramski festival (kao što je Festival dječijeg teatra BiH 2019, na kojem smo nagrađeni za originalni dramski predložak ili ideju predstave). (SenadaUzicanin_prilog04)

Obrazovanje u doba pandemije

U ovoj fazi navest ću iskustva u radu i nastavnu praksu dramAArt u posebnim uvjetima učenja i podučavanja.

IV faza- Uvođenje novih metoda i tehnika u online nastavu

„online replika“

Uvođenju dramske tehnike nazvane “online replika” prethodilo je iskustveno učenje na časovima redovne nastave. Cilj primjene navedene dramske tehnike je afirmacija čitalačke kulture mladih u doba pandemije i inkorporiranje drame u nove oblike podučavanja putem online nastave. Umjetnički oblikovane dijaloške forme iziskivale su potrebu da povežu književni tekst u jedinstvenu cjelinu i maksimalno uključe učenike u aktivan rad. U ovom stvaralačkom procesu učenici tragaju za specifičnim estetskim vrijednostima i fragmentima kojima nastoje prezentovati bitnost književnog umjetničkog teksta kroz tumačenje lika. U online nastavi učenik će aktivno učestvovati u dramskim improvizacijama posredstvom mimike, tona, boje, akcenatskih cjelina, brzine i tempa govora te reagovati u skladu sa svojim verbalnim mogućnostima. Tehnika “online replika” podrazumijeva logičku i emocionalnu izražajnost te ekspresivnu upotrebu govora u svrhu izricanja kritičkog stava prema interpretiranoj ulozi. Na taj način učenik zamišlja dramske situacije proizašle iz književnog teksta te tumačenjem lika bolje opaža međuljudske odnose i uči se odnositi prema drugom/drugačijem jačajući svoje socijalne kompetencije. Online replika zahtijeva partnera u radu pa stoga umjetnički oblikovane dijaloške forme predstavljene prvobitno fragmentarno kao pojedinačna dramska aktivnost tek virtuelnim uvezivanjem postaje zasebna dramska cjelina (spajanje učeničkih uradaka nastalih u kućnim uslovima).

(SenadaUzicanin_prilog05)

“ključna tačka”

Tehnika nazvana “ključna tačka” podrazumijeva prilagodbu oblika i metoda rada epidemiološkim mjerama i važećim smjernicama za rad. Dramske aktivnosti zahtijevaju stavljanje u funkciju govornog aparata i tijela kako bi se na adekvatan kreativni način potakla uobrazilja kod učenika. Međutim, radeći u otežavajućim okolnostima pod maskom gdje je lanac riječi prekinut nizom fizičkih prepreka, informacija u potpunosti ponekad ne dolazi do recipijenta. Taj slijed govornih oblika potrebno je nadomjestiti ekspresijom i pokretom tijela kako bi se prikazao tok radnje, biografija lika ili iskazalo prijateljstvo/rivalstvo kao motiv naznačen u djelu. Stoga je neophodno ilustracijom dramskih slika izdvojiti ključne tačke radnje koje bi na kreativan način približile učeniku književni sadržaj. Uvođenjem tehnike “ključne tačke”, učenici gestikulacijom i kostimografskim efektima izdvajaju fragmente djela i daju im vlastiti dramski pečat. Pri tome, potrebno je dramske tehnike staviti u okvir epidemioloških okolnosti, a na kreativan način reproducirati događaj, dramatičizovati dijelove književnog teksta ili prikazati odlike neke umjetničke epohe.

Ova tehnika naročito se može primjenjivati na časovima obrade lektirnih sadržaja. Iskustva u radu pokazuju da su učenici motivisani za aktivno uščešće u nastavi pa struktura nastavnog časa dobija dinamičan slijed. Tehnika koju sam imenovala "ključna tačka" omogućava nastavniku da otkrije kreativni potencijal kod učenika te je zadatak nastavnika da u saradničkom odnosu sa učenicima omogući ovaj način rada. Kao preduslov primjene ove tehnike je čitalačka aktivnost učenika pa na čas dolaze vidno spremniji kada je u pitanju ovaj segment obrade nastavne jedinice. Učenici prethodno dobiju upute da pažljivo promatraju likove ili događaje koji bi bili adekvatni za scensko uprizorenje književnog teksta.

Iskustva učenika potvrđuju da ih ova tehnika stimulira na rad te čini književni tekst zanimljivim za obradu.

(SenadaUzicanin_prilog06)

"iz mog ugla"

Tehnika "iz mog ugla" podrazumijeva refleksije učenika na realizovanu nastavnu praksu i primijenjenu dramsku tehniku. Iz svog ugla učenici iznose utiske, osvrte, mišljenja, komentare te iskustveno učenje o estetskom doživljaju svijeta koji je pretvoren u dramsku igru. Ova tehnika omogućava kontinuirano praćenje i vrednovanje učeničkih dostignuća te otvara prostor za prilagodnu dramskih tehnika kao i sugestije i prijedloge koje su mi vodila u daljem radu imajući u vidu senzibilitet svakog učenika pojedinačno.

primjeri učeničkih osvrta:

RAZRED: 2T

Proživjeli Ilijadu!

"Kao prvu lektiru za ovu školsku godinu dobili smo djelo legendarnog grčkog pjesnika Homera, tj. čuvenu Ilijadu. Mislio sam da će to biti još jedna u nizu dosadnih knjiga koje htio ili ne, moram pročitati. Već na prvih nekoliko stihova sam shvatio da je moja konstatacija bila pogrešna. Shvatio sam da je ispred mene jedno zanimljivo djelo koje bih možda i trebao pročitati u cijelosti, a ne kratki sadržaj na Internetu. Malo po malo, nakon nekoliko minuta pročitao sam prvo od dvadeset i četiri pjevanja. Nešto me je iz dubine tijela potaklo da nastavim čitati. Svi ti zapleti i raspleti, sve te borbe, žrtve s jedne i druge strane, izdaje i podvale učinile su da ja pročitam cijelu knjigu za nekoliko sati.

Ostavio sam knjigu da malo odmori, a ja pun energije i ideja napisao osvrst na djelo što nam je bila zadaća. Taman kada sam sjeo da se malo i ja odmorim, čujem stižu poruke na Viber. Kada sam bolje pogledao, vidjeh da je profesorica nešto pisala. Dala nam je neke čudne zadatke. Jedno je dobilo da napravi krunu, drugo da napravi Ahilov štit od kartona i ja sam dobio da na sljedeći čas donesem bijeli čaršaf. Čudne su mi se ideje vrzmale po glavi pa sam tako znatiželjan upitao profesoricu za što ćemo to koristiti. Dala mi je još dva zadatka: da na jedan karton napišem Helena, a na drugi Paris te da stavim konac da se to može nositi oko vrata. Dok sam dovršavao zadatke, opet na Viber dođe poruka od profesorice koja kaže da svi trebamo doći u utorak obučeni u crno od glave do pete. Tek tada mi ništa nije bilo jasno, ali nisam više ništa pitao. Jedva sam čekao da dođe taj utorak, da vidim što će nama sve to.

Profesorica je uzela čaršaf i njime prekrila stolicu. Meni dala krunu i rekla da stavim na glavu, a oko vrata da stavim kartom s natpisom „Paris“. Tada mi je bilo jasno da ću glumiti lik Parisa. Iako sam glumac sa zavidnim ulogama, moram priznati da sam imao malu tremu. Ne toliko tremu, koliko strah hoću li moći predstaviti lik i djelo mladog princa Parisa koji je ukrao Helenu i time započeo čuveni Trojanski rat, a kasnije se povukao sa strane i bitke gledao kao najveća sebična kukavica. Iako je Paris totalna suprotnost mene, morao sam iskoristiti svoj glumački talent i na 40 min biti Hektorov brat.

Profesorica se dohvatila fotoaparata i krenuo je photoshooting. Jako je lijep osjećaj kada na barem jedan školski čas možete postati photomodel. Imao sam osjećaj da se nalazim u nekoj reklami i da svom snagom moram prodati proizvod koji reklamiram. Pored mene, tu je još bila i lijepa Helena, boginja mudrosti i rata

Atina i taj nesretni Menelaj koji nije dopuštao ljubavnu romansu između Helene i mene. Kao što vidite ja sam se pravo uživio, mislim da sam malo i pretjerao, jer kako mi se čini još nisam izašao iz uloge. Što vam je reći profesionalac.

Međutim sve što je lijepo kratko traje, školsko zvonilo je zazvonilo i čas je bio gotovo. Mislio sam da je to kraj što se tiče moje glumačke karijere, ali profesorica je rekla da sljedeći čas nastavljamo sa scenama koje mi smislimo. Već sam krenuo razmišljati što bi to mogli sve fotografirati, imao sam raznih ideja, pa neke su čak bilo i malo nerealne, ali mašta može svašta.

Sljedeći čas smo nastavili. I tad sam dobio najteže ulogu, Paris se morao "praviti" mrtav, tj. Paris je stvarno bio mrtav, a ja sam se morao "praviti". Naravno da sam i taj „teški“ glumački zadatak uradio bez greške.

Fotografisali smo još dosta različitih scena, a na kraju čitav se razred priključio smišljajući i pomagajući nama „profesionalcima“.

Moram priznati da nikad nije bilo ljepše provesti vrijeme u školi, nego ta dva časa. Radili smo lekturu iz jedne totalno druge dimenzije. Zapravo nismo radili lekturu, nego smo proživjeli Ilijadu. Ovakve stvari će puno duže ostati u memoriji i sjećanju. Timski rad koji je rezultirao sjajnim isječcima Ilijade na kojima bi i mnogi „pravi“ profesionalci pozavidjeli.

Pokazali smo kako možemo u običnoj učionici, bez ikakve profesionalne opreme, običnim telefon, stati rame uz rame sa „najvećima“. Možda se ne možemo s njima takmičiti u materijalnim stvarima i novčanim mogućnostima, ali se možemo i moramo s njima takmičiti u idejama i mašti.

Iako sam na početku mislio da slijedi još jedan u nizu dosadnih lektirnih naslova, ispostavilo se, zahvaljujući profesorici da će Ilijada zauvijek ostati u lijepom sjećanju. Nadam se da ćemo i u budućnosti imati priliku pokazati ono što zapravo jesmo, mladi talentirani ljudi na čijim će leđima jednoga dana biti čitava zemaljska kugla. Mi nismo „promašena“ generacija, mi smo generacija koja traži priliku pokazati sve kvalitete koje ima.”

(L.N.)

“U toku rada na časovima, u obrađivanju djela „Ilijada“, radila sam na samoj lektiri kao i na kreativnom doprinosu našoj nastavi. Čitanjem lektire zapažala sam interesantne scene koje smo na času predstavljali dramski, svako je imao zadatak da pročita djelo i osmisli par scena koje bismo mogli “odglumiti”. Na osnovu opisa iz djela napravili smo rekvizite koje smo upotrijebili u scenama. Dok sam radila na samim scenama i glumi trudila sam se da se što više fokusiram na suštinu djela. To je bio odličan način kreativnog učenja, gdje koristimo maštu i svoje znanje o djelu. Po mom mišljenju ovaj način nastave je odličan zbog toga što postajemo kreativniji i na nastavi pravimo atmosferu koja je puno interesantnija od standardnih časova, time više privlačimo pažnju na samo učenje i rad. Nakon ovakvih časova u sebi sam otkrila novi kreativni potencijal koji ću svakako iskoristiti. Jedina stvar koja nam je otežala rad su bile maske i epidemiološke mjere, ali smo ipak uspjeli realizovati odličan čas uz poštovanje tih mjera. Ova vrsta nastave mi se mnogo svidjela i voljela bih da nastavimo raditi lektire na ovaj način.” **(A.R.)**

Drugačiji čas

“Pa da, drugačiji čas, po čemu li baš? Dakle, nikad do sad nismo imali ovakvo nešto priređeno. Naime, profesorica nas je uvela u uloge naše priređene lektire „Ilijade“. Rekla nam je da za čas pripreмимо određene predmete koje ćemo koristiti u našim ulogama.

Meni se ta ideja odmah svidjela iako nisam znala o čemu se radi i kako će taj čas da izgleda. Dobila sam ulogu Helene, tu su bili i ostali, možemo reći glumci, Paris (Lukas) Boginja (Amila)... Profesorica je imala odličnu ideju kako da nas uvede u književno djelo i kako da osjetimo biti glumci. Moja uloga je bila extra, mislim barem se meni svidjelo kako sam izgledala te kako sam se osjećala u Heleninoj ulozi. Jedino što nam je stvarno smetalo su bile te maske, ali moramo se držati pravila. Dok smo radili, osjetila sam svoju ulogu i uživjela sam se u ono

što sam čitala te mi je bilo lakše razumjeti cijeli sadržaj lektire. Po mom mišljenju, svako čitanje lektira koje smo imali nismo uspjeli doživjeti kao sada. Nadam se da će još biti ovakvih časova.” (DŽ.K.)

tehnika “pozorišna maska”

U nastavku donosim zapažanja učenika i njihove osvrte na proces izrade individualne pozorišne maske i njenu primjenu u nastavnom procesu.

“Svi nosimo svoje predrasude. Svi živimo svoje uloge, ali na površini nosimo masku kojom se štitimo. Štitimo se od straha, neprihvaćenosti, ružnih pogleda i nerazumijevanja. U procesu izrade maske osjećala sam da se rješavam velikog tereta kojeg sam potiskivala u sebi. Ispod moje maske ima mnogo više od samog lica. Ispod nje su se krila sva moja shvatanja, emocije i strahovi. Nakon skidanja maske sve ono što je bilo negativno sam ostavila za sobom, dok sam na njoj vidjela jednu nasmijanu djevojčicu koja je spremna da zakorači u okrutan svijet i pobijedi svaki strah svojim osmijehom.” (M.F)

“Bilo mi je drago što sam izabrana da se na mom licu pravi maska. Osjećala sam se posebno i drugačije. Pomalo me je bilo strah kada mi je hladna krema namazana preko očiju. Te male masaže se me pomalo uspavljivale. Čitav proces pravljenja maske mi je bio pomalo čudan. Mnogo pažnje je bilo usmjereno na mene. Kada toliku količinu pažnje i brige dobijate, osjećate se najposebnije u čitavom razredu. Nastavnica je pozvala moje drugove i drugarice iz razreda da dotaknu moju masku. Bilo je čudno osjećati sve te otiske. Otvorila sam oči i sve je bilo mutno i plavo. Nakon 10 sekundi sve se vratilo u normalu. Kada sam skinula masku osjećala sam se opušteno i lijepo. Bila sam mnogo uzbuđena da vidim svoju masku jer ipak je to moje lice u obliku maske. Nisam mogla vjerovati da nešto u obliku praha može napraviti moju masku. Moj prvi susret sa maskom je bio pomalo emotivan. Suze su mi malo krenule na oči. Na njenoj prednjoj strani sam vidjela udubine svoga lica, svoje usne, oči, nos i ostatak lica. Druga strana maske je bila čudna. Maska mi je mnogo pomogla na sceni jer mi je bilo lakše nastupati pred mnogo ljudi. Kada sam uplašena i nesigurna u svoj tekst, srce mi počne brzo kucati, ali uz pomoć maske uspjela sam prevazići sve prepreke. Meni je maska pomogla da steknem hrabrost i samopouzdanje.” (N. B.)

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI(Koje ste rezultate postigli? Kako to znate i čime možete potkrijepiti?)

Efekti primjene nastavne prakse dramAART u obrazovanju su višestruki. Nastavna praksa dramAART prvenstveno se odnosi na razvijanje kreativnog potencijala kod učenika, socijalnih vještina i vještina komunikacije te spremnosti da na adekvatan način odgovore izazovima savremenog društva.

Navedena nastavna praksa zasnovana je na pozitivnim iskustvima.

Slijedeći Kelerov ARCS model, dramAART u nastavi kod učenika izaziva pažnju na početku časa, nezainteresovanost učenika za nastavni sadržaj prelazi u relevantnost uvjetovanu povezivanjem dramskih aktivnosti sa učenikovim emotivnim stanjem, zatim primjenom dramAART metoda u radu kod učenika se razvija samopouzdanje i faktor oslobađanja pred javni nastup, a stavljanjem učenika u dramsku situaciju ujedno se i razvija osjećaj zadovoljstva zbog uspješno izvedene dramske vježbe. DramAART u nastavi može biti svrsishodna savremenim zahtjevima nastavnog procesa i adekvatne misaone aktivacije kod učenika.

Pozitivni efekti u nastavi

- nastava književnosti kroz ovu praksu poprima novi način interpretacije književnog umjetničkog teksta
 - pozorišna maska ima terapeutsko dejstvo, učenik koji je introvertni tip ličnosti lakše će komunicirati sa maskom, nego sa vršnjacima te će u maski prepoznati vlastite osobine
 - dramAArt će pomoći učeniku da stekne samopouzdanje i oslobodi se straha od javnog nastupa
 - skriven ispod maske, učenik može zaštititi svoje privatno „ja“ prilikom izvođenja dramske vježbe
 - dramski proces poželjno započeti vježbama za međusobno upoznavanje i izgradnju povjerenja kako bi učenik prvobitno razvio povjerenje u grupi/razredu
 - pozorišna maska omogućava učeniku da oslobodi tijelo u pokretu i neverbalnom komunikacijom prikaže dramsku situaciju
 - u savremenoj nastavi dramAArt pokreće kod učenika maštu i kreativnost
 - pisanjem biografije lika učenik određuje dob, spol, profesionalnu orijentaciju lika, prepoznaje karakterne crte bitne za ulogu koju tumači
 - u individualnoj maski prepoznaju konture lica i specifične fiziološke osobitosti (devijacija septuma, asimetrija lica, ortodontske anomalije)
 - primjena ove nastavne prakse kod učenika je okidač za introspekciju
 - učenici se u radu suočavaju sa vlastitim anksioznim stanjima (klaustrofobija) i istih se oslobađaju kroz dramske aktivnosti i stvaranje sigurnog ambijenta
 - u odnosu na tradicionalnu nastavu, dramAArt doprinosi postizanju pozitivne atmosfere u razredu
 - nastavna praksa dramAArt potiče kod učenika različita emotivna stanja i oslobađa kreativni potencijal
- Nastavna praksa dramAArt postigla je zapažene rezultate u obrazovanju i odgoju djece i mladih na lokalnom i državnom nivou.

Postignuti rezultati u obrazovanju i radu sa djecom i mladima su: Nagrada za originalni dramski predložak/ideju predstave dodijeljena na 22. Festivalu dječijeg tetar BiH te Gogišnje priznanje za postignuća u području dramskog odgoja u protekloj sezoni ili školskoj godini Centra za dramski odgoj BiH povodom "Međunarodnog dana dramskog odgoja za uspješno stvaralačko i stručno-metodičko uvođenje dramskih tehnika u nastavni proces i obrazovanje djece i mladih ljudi, što je polučilo izvanredne rezultate".

Kada je u pitanu profesionalna razmjena inovativnih ideja u obrazovanju ističem seminar održan u Krakovu gdje sam u svojstvu predavača prezentirala rad "Primjena dramskih tehnika u nastavnim i vanastavnim aktivnostima/obrazovanje putem kreativne umjetnosti u organizaciji Centra za razvoj kreativnih industrija/ Inštitit za simbolno analizo in razvoj informacijskih tehnologij.

Mogućnost primjene ove inovativne prakse u drugim sredinama potvrđuje praksa osim na lokalnom nivou i širem geografskom području na kojem se vrši edukacija djece i mladih. Nastavna praksa dramAArt našla je svoju primjenu na Međunarodnom volonterskom kampu u Srebrenici gdje su učesnici kampa iz cijelog svijeta zajedno sa djecom iz Dnevnog centra učestvovali u realizaciji dramskih aktivnosti. Neizostavna je i kontinuirana saradnja sa Centrom Spekter gdje su djeca sa poteškoćama u razvoju bila direktni sudionici dramskih radionica, kao i članovi Udruženja oboljelih od multiple skleroze TK. Nastavna praksa svoju primjenu našla je i na Katedri za motoričke poremećaje i hronične bolesti Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Tuzli gdje je organizovana radionica za studente treće godine pri čemu sam ih upoznala sa načinima izrade individualne pozorišne maske, tehnikama rukovanja sa maskom te dramskom situacijom što mogu primjenjivati u radu sa djecom. Poseban

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2020.

kvalitet primjene dramskih tehnika i metoda u obrazovanju prepoznat je i od Pozorišta mladih Tuzle.
(SenadaUzicanin_prilog07)

Nevedene činjenice vidljive su u prilogu postavljenih materijala (po potrebi mogu dostaviti još materijala: certifikati/zahvalnice).

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Nastavnom praksom „dramAArt“ želim ukazati na važnost dramskog odgoja za psiho-fizički razvoj djeteta. Dramski postupci u nastavi otvaraju nova poglavlja podučavanja i na inovativan način oslobađaju kreativni potencijal kako učenika, tako i nastavnika, jer u tom cjelovitom krugu razmjene različitih emocionalnih stanja, ideja i izgradnje međusobnog povjerenja ulazite u jednu novu kreativnu dimenziju koja „oneobičava“ nastavu, a učenika stavlja u fokus dramskih zbivanja. Kada jednom otvorite ta vrata, poželjet ćete da ih nikada više ne zatvorite. Zato, pokušajte i kreativno obojite svoju ulogu nastavnika jer ne zaboravimo:

„Svijet je pozornica na kojoj svako igra svoju ulogu.“

William Shakespeare

PRILOZI

Molimo vas da vaši prilozi sadrže samo neophodne materijale koji su potrebni kako bi ilustrovali vašu praksu ili kako bi omogućili drugim nastavnicima da je primjene. Maksimalan broj fotografija koje šaljete u prilogima je 20, a broj videozapisa je 2.

Vaše priloge dostavite zajedno sa prijavom našoj Milici Skokić, na e-mail adresu milica@coi-stepbystep.ba.

Za sva pitanja vezana za proces prijavljivanja i Nagradu za inovativne nastavnike/ce, obratite se Nedimu Krajišniku koji Vam stoji na raspolaganju putem e-mail adrese nedim@coi-stepbystep.ba.

Molimo Vas da priloge imenujete tako da postoji jasna poveznica sa praksom koju aplicirate:

Vaše ime_broj priloga (MarkoMarković_prilog01)

NAGRADA ZA
INOVATIVNE
NASTAVNIKE